האיש מקדש פרק שני קידושין מז.

לא שנו אלא דאמר לה בזו ובזו ובזו. אבל אמר לה באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת כי קא אכלה מדנפשה קאכלה תניא כותיה דרבא התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז או שאמר לה התקדשי לי באלו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש בכולם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו נטלתו ואכלתו בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה האי באלון ברמון באגוז היכי דמי אילימא דאמר לה או באלון או ברמון או באגוז אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת והא או קאמר ואלא באלון וברמון ובאגוז היינו בזו ובזו ובזו אלא לאו דאמר לה באלו הא מדקתני סיפא או שאמר לה התקדשי לי באלו מכלל דרישא לאו באלו עסקינן פירושי קא מפרש התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד כגון דאמר לה התקדשי לי באלו וקתני סיפא בזו נטלתו ואכלתו אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת למנחת שמע מינה כל היכא דאמר לה באלו כי קא אכלה [6]מנפשה קא אכלה שמע מינה הניחא למאן דאמר אסיפא קאי ומאי עוד שיהא באחת מהן שוה פרוטה עד שיהא באחרונה שוה פרוטה הכי נמי עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו ארישא קאי ואוכלת איצטריכא ליה הכא כללי קחשיב פרטי לא קא חשיב הא מני רבי היא דאמר [7]לא שנא כזית כזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי: אמר רב [8]המקדש במלוה אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה נימא כתנאי המקדש במלוה אינה מקודשת ויש אומרים מקודשת מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מלוה להוצאה ניתנה ומר סבר מלוה לאו להוצאה ניתנה ותסברא אימא סיפא [9]ושוים במכר שזה קנה אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה במאי קני אמר רב נחמן הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי [10]והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר מר סבר [11]כסיפא לה מילתא למיתבעיה ומר סבר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה ואלא הא [12]דאמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אמרי מנה חסר דינר כסיפא לה מילתא למיתבעיה מיתיבי [13]האומר לאשה התקדשי לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ובמלוה אף על פי שלא נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה הרי

מהני והכא מהני והיינו דקאמר גמרא אם אינו קדוש נשיאות מנת למה כתוב כלומר מי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא כיון דנקרא כתיב [14]בהרימכם את מלבו[a] ממנו כל חלב [15]דגן תירוש ויצהר דמשמע שיש לו לאדם לתרום מן היפה ואם לא הביא מחלבו פשיטא דעבר א"כ למה כתיב הא קרא [16]ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו פשיטא אלא ש"מ דלהכי כתביה לומר לך דהתורם מן הרעה על היפה לאיכא שני חטאות חטא שעבר על מה דקאמר רחמנא דיתרום מן היפה וחטא על תרוממו דהוא תרומה מן הרעה[b] והיינו דקאמר מכאן לתורם מן הרעה על היפה כו'[17]: לשון רש"י ה"ג **בזו** ובזו **אם** יש בכולן ש"פ כו'. **והאי** דפלגינהו לתרי בני ריש דקתני בזו ובזו אע"ג דמנת בתרוייהו אם יש בכולן כו' משום דקבעי לפלוגי במלעיתא בין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: לשון רש"י **הניחא** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצינן דהיתה אוכלת דמתניתין לרב ושמואל קאי ארישא ולרי אמי אסיפא: **הא** מני רבי היא דאמר ל"ש בזית בזית לא שנא בזית וכזית **פרטא** הוי. והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו הוה פרטא כמו התקדשי התקדשי ותנא אוכלת דנעינן ש"פ והי"ה מנחת ואוכלת אינטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבא הייתה לא מקדשה בפחות משוה פרוטה ולאו היינו מ"ק דמלעיתא דתנא בזו ובזו אם יש [a] לו בכולן שוה פרוטה מקודשת דלרבי פרטא הוה ובעינן ש"פ באחת מהן אלא מרי תנאי הוו ומי ששנה זו לא שנה זו מילתא

לרבי בפ"ב דזבחים (דף ל.):

אלא

לא שנו אלא דאמר לה בזו ובזו ובזו. אבל אמר לה באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת כי קא אכלה מדנפשה קאכלה תניא כותיה דרבא התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז או שאמר לה התקדשי לי באלו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש בכולם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו נטלתו ואכלתו בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה האי באלון ברמון באגוז היכי דמי אילימא דאמר לה או באלון או ברמון או באגוז אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת **והא** או קאמר **ואלא** באלון וברמון ובאגוז היינו בזו ובזו ובזו אלא לאו דאמר לה באלו הא מדקתני סיפא או שאמר לה התקדשי לי באלו מכלל דרישא לאו באלו עסקינן פירושי קא מפרש התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד כגון דאמר לה התקדשי לי באלו וקתני סיפא בזו נטלתו ואכלתו אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת למנחת שמע מינה כל היכא דאמר לה באלו כי קא אכלה [6]מנפשה קא אכלה שמע מינה הניחא למאן דאמר אסיפא קאי ומאי עוד שיהא באחת מהן שוה פרוטה עד שיהא באחרונה שוה פרוטה הכי נמי עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו ארישא קאי ואוכלת איצטריכא ליה הכא כללי קחשיב פרטי לא קא חשיב הא מני רבי היא דאמר [7]לא שנא כזית כזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי: אמר רב [8]המקדש במלוה אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה נימא כתנאי המקדש במלוה אינה מקודשת ויש אומרים מקודשת מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מלוה להוצאה ניתנה ומר סבר מלוה לאו להוצאה ניתנה ותסברא אימא סיפא [9]ושוים במכר שזה קנה אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה במאי קני אמר רב נחמן הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי [10]והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר מר סבר [11]כסיפא לה מילתא למיתבעיה ומר סבר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה ואלא הא [12]דאמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אמרי מנה חסר דינר כסיפא לה מילתא למיתבעיה מיתיבי [13]האומר לאשה התקדשי לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ובמלוה אף על פי שלא נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה הרי

בשמיטת הזבח בין ששחט ע"מ לאכול כזית למחר כזית כחוץ כין שאמר כזית למחר וכזית כחוץ הוו להו שתי מחשבות ולרבי יהודה לאחל כתר לשון רשאון הוי פיגול וחייבין עליו כרת: **אינה מקודשת.** אפילו יש בעין: **להוצאה ניתנה.** הלוה רשאי להוציאה בהוצאה ואינו חייב להעמידה בעינה ולא הוצאה ניתנה: **ושוין במכר.** אם מכר לו קרקע שנקנה בכסף[a] אם אמר ליה מלוה שים לי עליך יהא לך בשביל המכר ותתלה לו קנה הלוקח אם יש בעין: **במילי אוחרי.** דבכר אחר דהך מלוה לא במלוה שים לו עליה קאמר אלא שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר ואמר לה הרי הוא עלי מלוה: **כסיפא לה מילתא למיתבעיה.** ולא סמכה דעתה הילכך אינה מקודשת: **כסיפא לה מילתא.** דבר מועט הוא דינר ממנה: דר"מ אלא קבלה מכל המנה אלא דינר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה את המנה: **אפילו לא נשתייר כו'.** מקודשת בהיות הנאה דמחיל לה גבה:

הרי

(במדבר יח) דמשמע חלבו אין גירעון לא. תוס' תמורה ה. (וע"ש בגמ' דילפינן מקרא שהביא התוס' שם). ב. משום דאהני מעשיו. שטמ"ק בתמורה על תוס' שם (וע' מהרש"ל וחי' רע"א).

מסורת הש"ס

א) [בכת"י: מרגפסה], ב) שבועות לח, ונחים ל:, ג) [לעיל ו: וש"נ], ד) [ע' תוס' כ"מ טז. בד"ה אלו שטרות] [ובמהרש"א שם], ה) [בכת"י: הכל, וכ"ל. (רש"ש)], ו) [לקמן ס:], ז) לעיל ת, ח) תוספתא דקידושין רפ"ב [ע"פ דתניא כתם כמו דמסיק בעמוד ב' ובמלוה אע"פ שנשתייר בידם ש"פ אינה מקודשת], ט) [בדפו"ר: נקנו, וכ"ה בר"ן], י) [בר"ן: דקנלם], כ) [בדפו"ר ודפו"ר: הקנם], ל) [לעיל כו ע"א], מ) [במדבר יח פסוק ז], נ) [י"ל יקבר וכל תלב מיתים ונגע דמשמע כו'], ס) [בדפו"ר: ולא, ותל"ל דולא], ע) [וע"פ תוס' כ"מ ט. ד"ה נשיאות ותוס' תמורה ה. ד"ה אם אינו], פ) [ויתכן דבאחרונה ע"פ וע"ל בחתם מהן], צ) [תל"ל ותם], ק) [כ"מ מד ע"א], ר) [לעיל כו ע"א],

הגהות הב"ח

(a) תוס' ד"ה הא מני וכו' אם יש בכולן כל"ל ותיבת לו נמחק:

לעזי רש"י

אגלנ"ש [גלנ"ש]. בלוט. אייכל"ן [אייב"ל]. אצטורבל.

מוסף רש"י

הא מני רבי היא דאמר. במסכת זבחים כפ' שני (לא:) לא שנא בזית וכזית. לא שנא שוטט את הזבח על מנת לאכול בזית למחר כזית כחוץ, לא שנא כזית כחוץ, פרטא הוי. כי מחשבות הן ותפוס את הרשאוה והוי פיגול ושוב אין מחשבה שניה מועילתו מידי פיגול אלינא דר' יהודה דאמר הכם אם הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין על אכילתו כרת (שבועות לח.). המקדש במלוה. דאמר המקדש לי במנה שהלוה לך (לעיל ו:). שמחל לה מלוה שחייבת לו (בחובות עד.). אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה. דמשום דמשעה שלוה מיתנה להוצאה ונכשלה קיימא והפקעה לאו מידי הוא (שם). דקיימא משעה שפרען נתרצין ביהיב מידי כספא קידושין ומלוה להוצאה ניתנה וכגר הן שלה ומעות אחרים הם חייבת לו (לעיל ו:). ונתן לה דינר. מיד מקודשת דקיבלה ליה לשום קידושין ועל מנת שישלים מנתו (לעיל ח:).

מוסף תוספות

א. ואמר רביעו שמשון משאנץ דהכי פירושו אם אינו קרוש נשיאות חטא למה כתוב בלאו הכי נמי ידענן דיש בו נשיאות חטא מדכתיב מכל חלבו

עין משפט נר מצוה

עד א מיי' פ"ה מהל' אישות הל' כח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעי' ד:

עה ב מיי' פ"ה הל"ג והלכה כו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ז:

עו ג מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעי' ז:

תוס' ר"י הזקן

לא שנו. דהיתה אוכלת ראשונה בעינן שיהא [a]באחרונה שוה פרוטה. באלו. נגמרו קדושין בכת אחת תנף שאמר באלו וכי שקלה ואכלה דידה אכלה. ואם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת. במלוה. אע"פ שהיא בעין. מאי לאו בהא פליגי. שהלוה אותה ובעוד שהמעות בעין ולא הוציאם אם אמר לה התקדשי במלוה שיש לי אצלך אינה מקודשת דלא מסי הנאה לידה שהרי בידה להוציאם ואינו יכול לחזור בו. ומר סבר לאו להוצאה ניתנה. דכל זמן שלא הוציאה הלוה, יכול מלוה לחזור בו, [b]אם קדש בו האשה וראי מטיא לה הנאה שעתה יכולה להוציאו בתורת שלה. ור"ש פירש להוצאה ניתנה שהלוה רשאי להוציאה בהוצאה ואינו חייב להעמידה בעסק שתהא מצויה תמיד. ומסתברא דבכה"ג איירי פלוגתייהו. במכר. שקנה קרקע בכסף מלוה שהוא חייב לו או מטלטלין לקבולי מי שפרע, [c] ואפילו המלוה בעין. אשתכח השתא דקרי"ל מלוה להוצאה ניתנה שאם קנה קרקע במלוה לא קנה כלל ובמטלטלין אינו מקבל עליו מי שפרע. והר"ם ז"ל כתב בקנין פ"ז (ה"ד) דקנה קרקע במלוה הוי קנין גמור ומטלטלין לקבולי עליהו מי שפרע. ודעתו דהא א"ר יוחנן דבר תורה מעות קונות ל"ש מעות בעין ול"ש מעות הלואה, והיינו דאקשי ליה בפ' הזהב (ב"מ מח. א) מייתר כלי להלואתו דלאתר שהלוה אותו משמע. והאי שיטה דהכא דלא כר' יוחנן היא וליתא, ואפשר דאליבא דרשב"ל היא דאמר משיכה מפורשת מן התורה ולא מעות, ולדידיה קרקע שנקנה בכסף וחזינן לה משדות בכסף יקנו, [d] דוקא במעות שהן בעין. במילי אוחרי. בדבר אחר. [ומר סבר לא כסיפא ליה מלתא וכו'], ומסתברא דהלכה כר"א דאפילו מנה חסר דינר מקודשת דלא כסיפא מילתא למתבעא. וכן נראה דעת הר"ף והר"ם שלא הביאו זה. אינה מקודשת. אפילו קבלה עליה אחריות דמלוה היא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com